

Prosta spółka akcyjna w praktyce

Mateusz Sawaryn

27 września 2022 r.

Wstęp i kilka słów o Prostej Spółce Akcyjnej

W lipcu tego roku Prosta Spółka Akcyjna obchodziła swoje pierwsze urodziny. Jest ona nowoczesnym i prostym narzędziem dla polskich przedsiębiorców, ma być szczególnie dobrym rozwiązaniem dla startupów i biznesów z branży nowych technologii. Wydaje się, że konstrukcja prawna prostej spółki akcyjnej jest odpowiedzią na potrzeby rynku, a na pytanie, czy faktycznie tak jest w rzeczywistości spróbuję odpowiedzieć podczas tego webinarium.

Plan prezentacji

1. Czym jest Prosta Spółka Akcyjna oraz jakie są różnice pomiędzy innymi spółkami?
2. Akcje w PSA (objęcie akcji przez e-mail, vesting, akcje założycielskie).
3. Inne zalety PSA (rada dyrektorów, ustąpienie akcjonariuszy ze spółki, proste zasady likwidacji spółki).
4. Jak założyć PSA?
5. Inne obowiązki przy prowadzeniu PSA (rejestr akcjonariuszy, test wypłacalności, informacje podatkowe i ZUS).
6. Główne wady PSA.
7. Podsumowanie.

Prosta Spółka Akcyjna – ogólne informacje

Stworzenie nowego typu spółki to spore wydarzenie – od dnia wejścia w życie kodeksu spółek handlowych we wrześniu 2000 roku nie mieliśmy takiej sytuacji, a więc trzeba było czekać ponad 20 lat na nowy rodzaj spółki.

W 2020 roku powstało **22 tys. spółek z ograniczoną odpowiedzialnością**, **1901 spółek komandytowych** – co jest prawie **40% spadkiem** popularności w stosunku do roku 2019.

Czym jest PSA – krótki opis tej nowej formy prawnej z nawiązaniem już do istniejących w Polsce rodzajów spółek

Skąd się wzięła prosta spółka akcyjna?

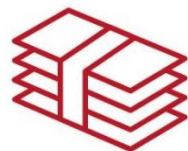
Prosta spółka akcyjna jest połączeniem walorów dobrze znanych w Polsce rodzajów spółek:

Czym jest PSA – krótki opis tej nowej formy prawnej z nawiązaniem już do istniejących w Polsce rodzajów spółek

Zrezygnowano z:

1. obowiązku wpłacania wysokiego kapitału zakładowego czy akcyjnego na rzecz kapitału 1 zł;
2. wielu uciążliwych obowiązków jak powoływanie rady nadzorczej czy badania sprawozdań przez biegłego rewidenta;
3. wielu formalnych przeszkód jak zmiany umowy spółki czy obejmowanie udziałów w formie notarialnej;
4. osobistej odpowiedzialności wspólników, jak w spółkach osobowych.

Czym jest PSA – krótki opis tej nowej formy prawnej z nawiązaniem już do istniejących w Polsce rodzajów spółek

Dzięki temu powstała spółka, która:

1. daje podobne możliwości jak „zwykła” spółka akcyjna (poza możliwością wejścia na giełdę);
2. nie stawia wymagań znanych ze spółki akcyjnej, jak powoływanie rady nadzorczej czy badania sprawozdań przez biegłego rewidenta;
3. nie powiela niektórych formalizmów znanych ze spółki z o.o., jak obejmowanie czy sprzedaż udziałów, skomplikowane podwyższenia kapitału;
4. umożliwia wnoszenie pracy jako wkładu do spółki – do elementów „zwykłej” spółki akcyjnej, czy sp. z o.o. dodano element startupowy, co jest zupełną nowością.

Czym jest PSA – krótki opis tej nowej formy prawnej z nawiązaniem już do istniejących w Polsce rodzajów spółek

W teorii powstała spółka, która ma ułatwić rozwój startupów i firm nastawionych na rozwój poprzez pozyskiwanie zewnętrznych inwestycji.

1. Zakładanie spółki ma być tanie.
2. Wnoszenie kapitału, wpłaty i wypłaty na rzecz inwestorów – szybkie i łatwe.
3. Formalności typu zmiana umowy spółki oraz rejestracja zmian umowy w KRS, czy sprzedawanie akcji przez e-mail – mają odbywać się na miarę XXI wieku i ery Internetu.

Idea Prostej Spółki Akcyjnej

1. Kapitał akcyjny i jego wpływ na założenie spółki

Idea Prostej Spółki Akcyjnej

2. Objęcie akcji w zamian za prace – nowe możliwości dla założycieli spółek

Idea Prostej Spółki Akcyjnej

3. Kapitał akcyjny w PSA

1. Akcje beznominałowe - bez przypisanej wartości.
2. Wnoszone pieniądze i wartości materialne wchodzi w skład kapitału akcyjnego.
3. Wnoszona praca nie wchodzi w skład kapitału akcyjnego.

Idea Prostej Spółki Akcyjnej

4. Zmiana kapitału akcyjnego – łatwe podwyższenie i wypłata kapitału akcyjnego

Idea Prostej Spółki Akcyjnej

Podwyższenie kapitału akcyjnego – wysokość kapitału nie jest wpisana do umowy spółki, w związku z czym jego podwyższenie nie wymaga zmiany umowy spółki.

Podwyższenie wiąże się z emisją nowych akcji, co oznacza (choć czasami niekoniecznie) zmianę umowy spółki.

Jest na to rozwiązanie - wystarczy w umowie przewidzieć prawo do emisji nowych akcji bez zmiany umowy spółki lub upoważnić zarząd do emisji akcji i dzięki temu możemy wyemitować nowe akcje i wnieść na nie kapitał bez zmiany umowy oraz bez wizyty u notariusza.

Idea Prostej Spółki Akcyjnej

Obniżenie kapitału akcyjnego – związane jest z wypłatą środków z tego kapitału.

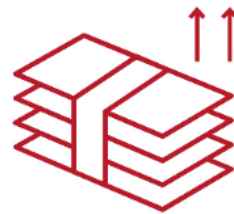
Zasady wypłaty kapitału:

1. wypłata z kapitału akcyjnego nie może prowadzić do zmniejszenia kapitału poniżej 1 zł;
2. swoboda wypłat kosztem kapitału akcyjnego nie może doprowadzić do wyprowadzenia ze spółki wszelkich funduszy własnych z pokrzywdzeniem wierzycieli;
3. utworzenie obowiązkowej rezerwy na pokrycie strat w wysokości odpisu 8%, z zysku za dany rok obrotowy.

Idea Prostej Spółki Akcyjnej – podsumowanie

1. Gdy zakładamy spółkę minimalny kapitał akcyjny to 1 zł.
2. Akcje można także obejmować za pracę, ale wartości tej pracy nie wlicza się do kapitału akcyjnego.
3. Kapitał można podwyższyć bez zmian umowy spółki.
4. Z kapitału można także wypłacić środki, co dotychczas było niemożliwe.

Objęcie akcji przez e-mail (formę dokumentową) – zalety tego rozwiązania względem obejmowania udziałów w sp. z o.o.

Obejmowanie akcji w formie dokumentowej (np. przez email czy wysyłając skan umowy) to wielkie uproszczenie, szczególnie dla spółek, które planują pozyskiwanie kapitału od nieznannej grupy inwestorów (np. crowdfunding) lub od inwestorów rozsianych po różnych częściach świata. Jest to także niezwykle korzystne dla zagranicznych inwestorów. Do tej pory, przedsięwzięcia inwestycyjne były z reguły realizowane w formie spółki z o.o.

Łatwy Vesting w PSA

1. Możemy wyemitować i 100 tys. akcji, dzięki czemu pula akcji do wydania w vestingu może być szeroka, a jednocześnie nie rozwadnia za bardzo całości akcji.
2. Możemy do emisji akcji uprawnnić zarząd, co niezwykle uprości realizację vestingu względem uprawnionych managerów czy pracowników. Nie będzie potrzebne zwołanie walnego zgromadzenia, głosowanie i notariusz.
3. Łatwość obejmowania akcji – ułatwia to realizację vestingu względem pracowników zdalnych, pracujących np. z innego kraju.

Akcje założycielskie i ich praktyczne wykorzystanie przez założycieli, jak i inwestorów, na różnych etapach działania spółki

Akcje założycielskie to akcje posiadające uprawnienie, zgodnie z którym każda kolejna emisja akcji w spółce nie może naruszać określonego minimalnego stosunku liczby głosów przypisanych do tych akcji założycielskich względem wszystkich akcji w spółce.

Jeżeli nowa emisja akcji miałaby naruszyć ten stosunek, to liczba głosów przypadających na akcje założycielskie ulega zwiększeniu.

Akcje założycielskie i ich praktyczne wykorzystanie przez założycieli, jak i inwestorów, na różnych etapach działania spółki

JAK TO DZIAŁA W PRAKTYCE?

Akcje założycielskie i ich praktyczne wykorzystanie przez założycieli, jak i inwestorów, na różnych etapach działania spółki

JAKIE SĄ KORZYŚCI TAKIEGO ROZWIĄZANIA?

Akcje założycielskie i ich praktyczne wykorzystanie przez założycieli, jak i inwestorów, na różnych etapach działania spółki

Akcje założycielskie chronią przed rozwodnieniem liczby głosów, ale nie chronią przed rozwodnieniem udziału w zysku.

Istnieje ryzyko, że w przyszłości nasze akcje założycielskie mogą być ważne w kontekście głosowania, ale nie dawać udziału w zysku! Nie oznacza to jednak, że nie można temu zapobiec – w takiej sytuacji istnieje możliwość uprzywilejowania akcji również co do dywidendy i nie ma w tym zakresie żadnych ograniczeń.

Akcje założycielskie i ich praktyczne wykorzystanie przez założycieli, jak i inwestorów, na różnych etapach działania spółki

Akcje założycielskie i ich praktyczne wykorzystanie przez założycieli, jak i inwestorów, na różnych etapach działania spółki

W prostej spółce akcyjnej możemy wyemitować również akcje uprzywilejowane np.:

1. co do dywidendy,
2. co do prawa głosu,
3. akcje uprzywilejowane w udziale w majątku likwidacyjnym spółki – co także ma znaczenie dla startupów, gdzie często w umowach inwestycyjnych zapisuje się klauzulę liquidation preference.

Podsumowanie – akcje w Prostej Spółce Akcyjnej

1. Emisja akcji może się odbyć bez zmiany umowy spółki i może być przeprowadzona nawet przez zarząd.
2. Akcje obejmuje się i przenosi za pomocą dowolnego dokumentu np. emaila.
3. Można ustanowić akcje założycielskie gwarantujące określony udział w głosach.
4. Można wprowadzić inne uprzywilejowania akcji, w tym: co do dywidendy lub co do liczby głosów.

Możliwości w zakresie powołania organów spółki

1. Zarząd - jest odpowiedzialny za prowadzenie jej spraw i reprezentację. Może być jedno lub wieloosobowy, a powołanie, odwołanie oraz zawieszenie zarządu następuje poprzez uchwałę akcjonariuszy.

Odpowiedzialność zarządu jest taka sama jak w przypadku spółki z o.o., a więc jeżeli egzekucja przeciwko spółce jest bezskuteczna to odpowiedzialność za te długi ponosi zarząd, chyba że zwolni się z odpowiedzialności poprzez np. złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości czy restrukturyzacji.

ZARZĄD

Możliwości w zakresie powołania organów spółki

2. Rada nadzorcza - składa się ona z co najmniej 3 członków, a jej głównym zadaniem jest sprawowanie nadzoru nad działalnością spółki i powoływanie składu zarządu. Mimo, że rada nadzorcza nie może wydawać wiążących poleceń zarządowi, to może w drodze uchwały określić czynności, których podjęcie przez zarząd będzie wymagało zgody rady nadzorczej.

W umowie spółki można dowolnie kształtować uprawnienia rady nadzorczej, np. wymieniać czynności, których dokonanie wymaga jej zgody.

RADA nadzorcza

Możliwości w zakresie powołania organów spółki

3. Rada dyrektorów - jest uprawniona zarówno do prowadzenia spraw spółki, jej nadzoru oraz reprezentacji. Łączy w sobie funkcje i zarządu i rady nadzorczej co nie znaczy, że musi ona być liczna i skomplikowana.

Rada dyrektorów może się składać z jednego dyrektora, który będzie posiadał wszelkie kompetencje do prowadzenia spraw spółki, co w praktyce oznacza mniejszy koszt dla spółki. Jest to idealne rozwiązanie dla startupów, które dopiero rozwijają działalność i ich struktura jeszcze nie jest tak rozbudowana.

RADA
dyrektorów

Ustąpienie akcjonariusza ze spółki

Wspólnik PSA ma możliwość wystąpienia do sądu o ustąpienie ze spółki. W takim przypadku należy złożyć pozew o ustąpienie ze spółki.

Sąd orzekając o ustąpieniu orzeka też o wynagrodzeniu za akcje posiadane przez ustępującego wspólnika, więc dostanie on „godziwe” wynagrodzenie za akcje.

Proste zasady likwidacji spółki

1. Jedno ogłoszenie o likwidacji.
2. Wierzyciele mają 3 miesiące na zgłaszanie roszczeń.
3. Majątek spółki przejmuje jeden z akcjonariuszy i właśnie to on bierze na siebie obowiązek zaspokojenia wierzycieli i pozostałych akcjonariuszy.

Jak założyć PSA? **Wady i zalety zakładania przez Internet i u notariusza.**

Istnieją dwa sposoby założenia PSA:

1. Poprzez zawarcie umowy spółki w formie aktu notarialnego.
2. Przy pomocy wzorca umowy, udostępnionego w systemie teleinformatycznym S24.

Pozostałe obowiązki związane z PSA

1. Konieczność prowadzenia rejestru akcjonariuszy.
2. Test wypłacalności, w przypadku wypłaty kapitału ze spółki.

Obowiązkowy rejestr akcjonariuszy

Akcje prostej spółki akcyjnej są całkowicie zdematerializowane. Oznacza to, że nie mają one postaci dokumentu, a są zarejestrowane w formie cyfrowej – w związku z tym akcje PSA prowadzi się w postaci elektronicznego rejestru akcjonariuszy.

W związku z tym musi być prowadzony rejestr akcjonariuszy, aby było wiadomo kto jest akcjonariuszem spółki. Tego typu rejestry mogą prowadzić podmioty uprawnione do prowadzenia rachunków papierów wartościowych i notariusze.

Jakie są korzyści dematerializacji?

Dzięki cyfrowej rejestracji akcji, akcje PSA łatwiej jest sprzedawać i kupować. Obrót nimi nie wymaga fizycznego wydawania akcji spółki, a do ważności transakcji wystarczy zachowanie formy dokumentowej, która umożliwi pozostałym osobom zapoznanie się z jej treścią. Jest to możliwe także za pośrednictwem maila czy komunikatora internetowego. Nabycie akcji następuje w momencie wpisania akcjonariusza do rejestru akcjonariuszy.

Test wypłacalności w przypadku wypłaty kapitału ze spółki

Test wypłacalności - musi zostać przeprowadzony przez organ zarządzający przed dokonaniem jakiegokolwiek wypłaty na rzecz akcjonariuszy (przed wypłatą dywidendy lub wypłatą z kapitału akcyjnego). Stanowi on część szerszego systemu ochrony wierzycieli spółki.

Zarząd lub rada dyrektorów ma przed każdą wypłatą sprawdzić, czy nie zaszkodzi ona wierzycielom oraz czy nie wpłynie negatywnie na możliwość spłaty długów przez nadchodzące 6 miesięcy.

Jak przeprowadzić test wypłacalności?

1. Zrobić prognozę, która odpowie na pytanie, czy pomimo wypłaty spółka, w normalnych, przewidywalnych okolicznościach w ciągu najbliższych sześciu miesięcy będzie w stanie regulować swoje wszystkie wymagalne zobowiązania?
2. Zwrócić uwagę na istotne czynniki wewnętrzne i zewnętrzne (należy również uwzględnić m.in. planowane w najbliższym czasie wpływy, wydatki, bieżące zobowiązania spółki, a także zobowiązania, które staną się wymagalne w okresie sześciu miesięcy od dnia spełnienia świadczenia na rzecz akcjonariuszy).

Wypłata z naruszeniem testu skutkuje obowiązkiem zwrotu przez akcjonariusza solidarnie z zarządem/ radą dyrektorów.

Podstawowe informacje podatkowe i ZUS dla PSA

1. CIT 9% lub 19% - tak samo jak w spółce z o.o.
2. Podatek od dywidendy 19% - wedle klasycznych zasad.
3. Możliwość zwolnienia dywidendowego dla osób prawnych – min 10% i dwa lata.
4. PSA może korzystać z estońskiego CIT czy IP Box.

ZUS w Prostej Spółce Akcyjnej

W przypadku PSA nie ma obowiązku zapłaty składek ZUS, gdy 100% akcji należy do jednego wspólnika!

Wniesienie do prostej spółki akcyjnej wkładu w postaci pracy lub świadczenia usług powoduje konieczność opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w ZUS.

Wady Prostej Spółki Akcyjnej

1. Konieczność zapłaty składek ZUS przez wspólnika wnoszącego do spółki pracę lub świadczenie usług.

Wady Prostej Spółki Akcyjnej

2. Brak możliwości wejścia na giełdę.

Wady Prostej Spółki Akcyjnej

3. Odpowiedzialność członków organów reprezentujących PSA jest właściwie taka sama jak w przypadku odpowiedzialności w spółce z o.o. W sytuacji, gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu (rady dyrektorów) odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

Podsumowanie – praktyczne przykłady wykorzystania rozwiązań wprowadzonych w PSA

PSA to odpowiedź na potrzeby startupów, które z definicji są „przedsięwzięciem o wysokim potencjale wzrostu, dzięki przewadze technologicznej lub niszy rynkowej, która nie została jeszcze odkryta i zagospodarowana.”

Kontakt

Mateusz Sawaryn

Kancelaria Prawna Sawaryn i Partnerzy

tel.: +48 513 182 199

e-mail: mateusz.sawaryn@sawaryn.com

www.sawaryn.com

